

Analiza rezultatov vprašalnika »Izzivi in težave pri delovanju vsebinskih mrež«

Namen vprašalnika je bil ugotoviti glavne izzive in težave, s katerimi se soočajo vsebinske mreže nevladnih organizacij pri svojem delovanju. Vprašalnik smo pripravili v okviru projekta »Krepitev vsebinskih mrež nevladnih organizacij za kakovostne javne politike«, ki ga sofinancira Ministrstvo za javno upravo.

Vprašalnik je v septembru in oktobru 2025 izpolnilo 11 predstavnikov vsebinskih mrež, ki so članice Konzorcija vsebinskih mrež NVO Slovenije. Vprašalnik je bil izveden preko spletnega obrazca Google Forms in je bil anonimen, kar je omogočilo odprto in iskreno izražanje mnenj. Odgovori nudijo pomemben vpogled v delovanje mrež ter izpostavljajo ključne omejitve in izzive, ki mrežam otežujejo njihov razvoj in odpirajo priložnosti za izboljšave.

Demografski podatki anketiranih mrež

Med 11 anketiranimi mrežami je velika večina (9 od 11) neformalnih, kar pomeni, da niso samostojne pravne osebe, temveč jih vodi registrirana nevladna organizacija (NVO). Le dve mreži sta formalno registrirani kot samostojni pravni osebi.

Mreže delujejo različno dolgo: najstarejša mreža je začela delovati leta 2003, najmlajša pa leta 2016. Večina mrež je nastala po letu 2009.

Med mrežami se pojavljajo precejšnje razlike v številu članic: manjše mreže imajo od 15 do 41 članic, srednje velike mreže imajo od 150 do 182 članic, le ena mreža pa ima izjemno veliko število članic, in sicer 2.057.

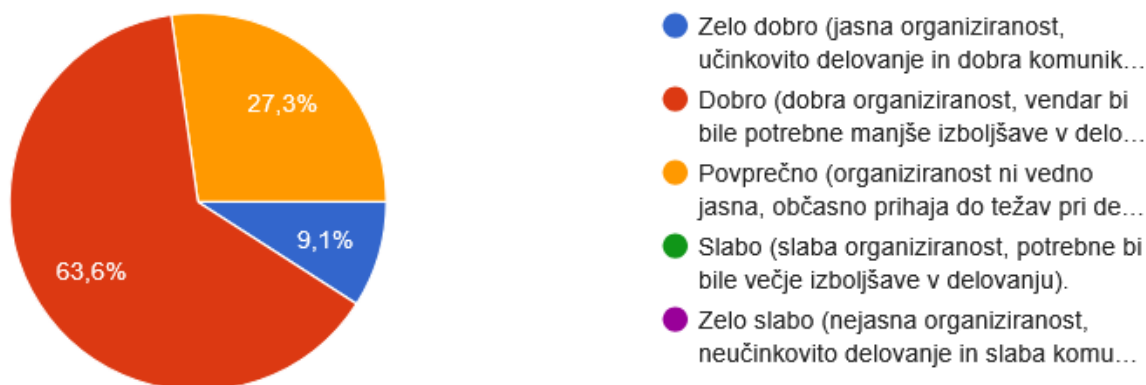
Letni proračun mrež je prav tako zelo različen. Nekatere mreže delujejo brez lastnega financiranja, druge imajo proračun od 35.000 EUR do 90.000 EUR. Višje vrednosti financiranja segajo od 100.000 EUR do 300.000 EUR.

Večina mrež oz. NVO, ki vodijo mrežo, je registrirana v Osrednjeslovenski regiji, medtem ko sta dve registrirani v Podravske regiji.

Število zaposlenih v mrežah, oz. NVO, ki vodijo mreže se giblje od 0 do 8, vključno z delno in polno zaposlenimi.

Rezultati vprašalnika

1. Kako ocenjujete organiziranost vaše mreže?

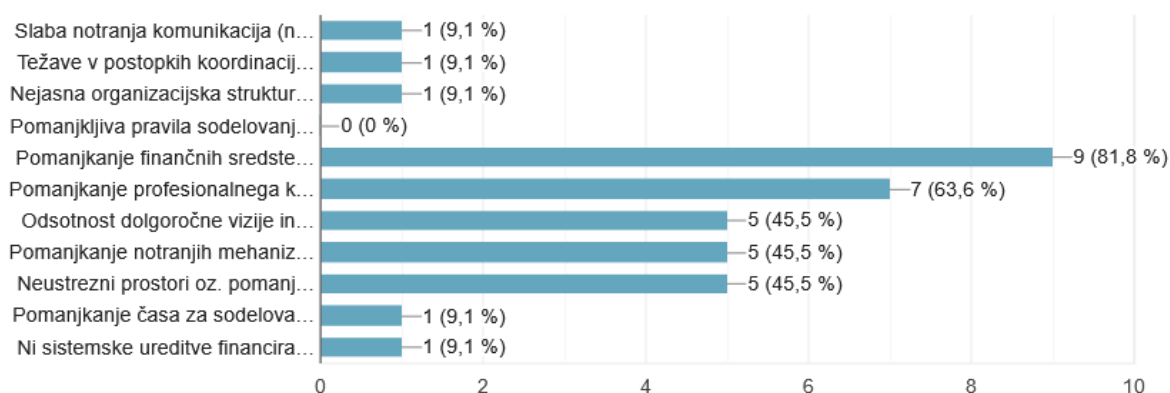
Graf 1: Ocena organiziranosti mrež

Pri vprašanju »Kako ocenjujete organiziranost vaše mreže?« so odgovori razporejeni tako:

- 7 predstavnikov mrež (63,6 %) je odgovorilo »Dobro (dobra organiziranost, vendar bi bile potrebne manjše izboljšave v delovanju)«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Povprečno (organiziranost ni vedno jasna, občasno prihaja do težav pri delovanju)«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Zelo dobro (jasna organiziranost, učinkovito delovanje in dobra komunikacija)«.

Nihče ni izbral odgovorov »Slabo (slaba organiziranost, potrebne bi bile večje izboljšave v delovanju)« ali »Zelo slabo (nejasna organiziranost, neučinkovito delovanje in slaba komunikacija)«.

2. S katerimi organizacijskimi težavami se vaša mreža najpogosteje srečuje? (možnih več odgovorov)

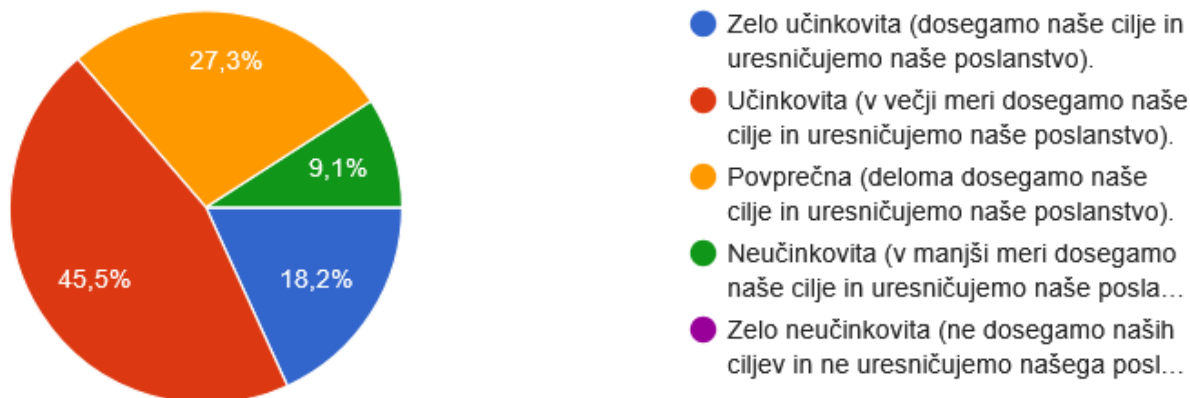
Graf 2 Organizacijske težave mrež

Pri vprašanju »S katerimi organizacijskimi težavami se vaša mreža najpogosteje srečuje?« so odgovori razporejeni tako:

- 9 predstavnikov mrež (81,8 %) je odgovorilo »Pomanjkanje finančnih sredstev za delovanje mreže«,
- 7 (63,6 %) je odgovorilo »Pomanjkanje profesionalnega kadra za delovanje in izvajanje aktivnosti mreže (npr. odvisnost od angažiranosti in motiviranosti posameznikov)«,
- 5 (45,5 %) je odgovorilo »Odsotnost dolgoročne vizije in strategije delovanja mreže«, »Pomanjkanje notranjih mehanizmov za spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti delovanja« in »Neustrezni prostori oz. pomanjkanje prostorov za delovanje«,
- po en predstavnik (9,1 %) je izbral vsako od naslednjih možnosti: »Slaba notranja komunikacija (npr. neučinkoviti kanali za notranjo komunikacijo med člani)«, »Težave v postopkih koordinacije članov (npr. pri usklajevanju strategij in ciljev med člani)«, »Nejasna organizacijska struktura (npr. delitev nalog in odgovornosti znotraj mreže)«.

Dva predstavnika sta dopisala svoja odgovora, in sicer: »Pomanjkanje časa za sodelovanje v skupnih aktivnostih pri neprofesionalnem kadru članic« in »Ni sistemske ureditve financiranja vsebinskih mrež (s strani resornih ministrstev)«. Nihče ni izbral odgovora »Pomanjkljiva pravila sodelovanja (npr. težave pri sprejemanju odločitev zaradi nejasnih postopkov)«.

3. Kako bi ocenili splošno učinkovitost vsebinskih aktivnosti vaše mreže?

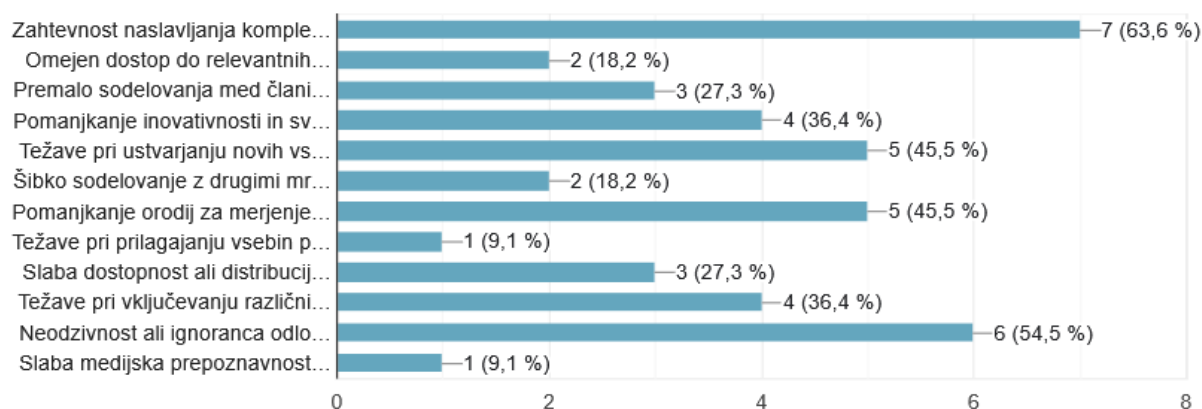
Graf 3 Ocena učinkovitosti vsebinskih aktivnosti mrež

Pri vprašanju »**Kako bi ocenili splošno učinkovitost vsebinskih aktivnosti vaše mreže?**« so odgovori razporejeni tako:

- Štirje predstavniki mrež (45,5 %) so odgovorili »Učinkovita (v večji meri dosegamo naše cilje in uresničujemo naše poslanstvo)«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Povprečna (deloma dosegamo naše cilje in uresničujemo naše poslanstvo)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Zelo učinkovita (dosegamo naše cilje in uresničujemo naše poslanstvo)«,
- eden (9,1 %) je izbral odgovor »Neučinkovita (v manjši meri dosegamo naše cilje in uresničujemo naše poslanstvo)«.

Nihče ni izbral odgovora »Zelo neučinkovita (ne dosegamo naših ciljev in ne uresničujemo našega poslanstva)«.

4. S katerimi vsebinskimi težavami se vaša mreža najpogosteje srečuje? (možnih več odgovorov)

Graf 4 Vsebinske težave mrež

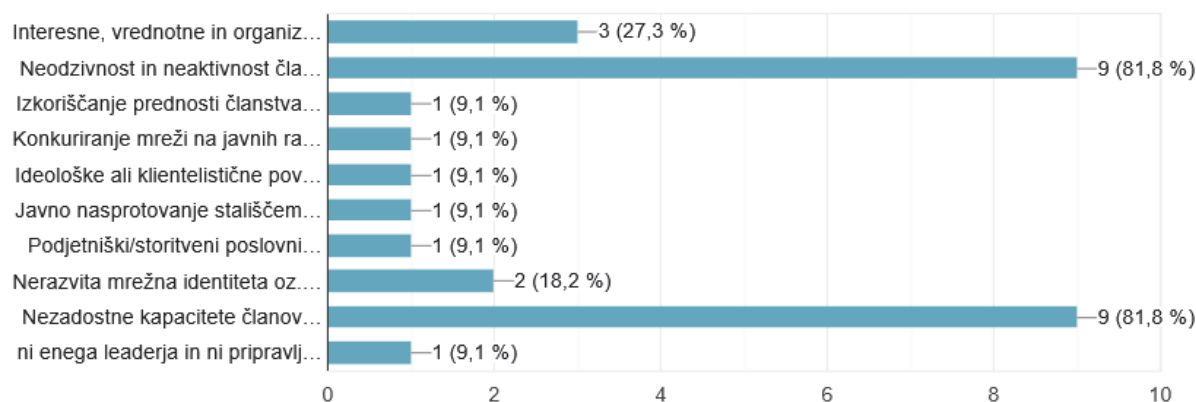
Pri vprašanju »**S katerimi vsebinskimi težavami se vaša mreža najpogosteje srečuje?**« so odgovori razporejeni tako:

- 7 predstavnikov mrež (63,6 %) je odgovorilo »Zahtevnost naslavljanja kompleksnih vsebin, ki zahtevajo različne strokovne kompetence«,
- šest (54,5 %) jih je odgovorilo »Neodzivnost ali ignoranca odločevalcev«,
- 5 (45,5 %) jih je odgovorilo »Težave pri ustvarjanju novih vsebin (npr. izobraževalnih materialov)« in »Pomanjkanje orodij za merjenje vpliva in rezultatov vsebinskih aktivnosti«,
- štiri (36,4 %) so odgovorili »Pomanjkanje inovativnosti in svežih idej pri iskanju rešitev za obstoječe izzive« in »Težave pri vključevanju različnih družbenih skupin ali lokalnih skupnosti v dejavnosti mreže«,

- trije (27,3 %) so odgovorili »Premalo sodelovanja med člani v skupnih projektih ali pobudah« in »Slaba dostopnost ali distribucija vsebin (npr. pomanjkanje ustreznih kanalov za širjenje vsebin)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Omejen dostop do relevantnih vsebin (podatkov, informacij, dokumentov)« in »Šibko sodelovanje z drugimi mrežami ali organizacijami na podobnih področjih«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Težave pri prilagajanju vsebin potrebam ciljnih skupin«.

En predstavnik je dopisal odgovor, in sicer: »Slaba medijska prepoznavnost oz. za medije smo zanimivi, kadar kritiziramo oblast«.

5. S katerimi težavami v povezavi s članskimi organizacijami se v vaši mreži največkrat srečujete? (možnih več odgovorov)

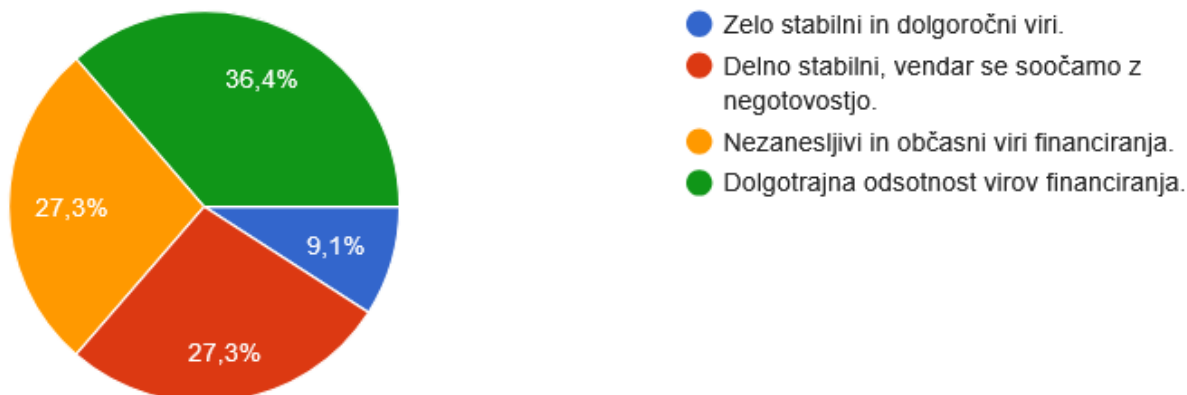
Graf 5 Težave pri sodelovanju s članskimi organizacijami

Pri vprašanju »S katerimi težavami v povezavi s članskimi organizacijami se v vaši mreži največkrat srečujete?« so odgovori razporejeni tako:

- 9 predstavnikov mrež (81,8 %) je odgovorilo »Neodzivnost in neaktivnost članov« in »Nezadostne kapacitete članov za sodelovanje v mreži«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Interesne, vrednotne in organizacijske razlike med člani«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Nerazvita mrežna identiteta oz. pripadnost (npr. nepripravljenost podpreti skupne aktivnosti mreže)«,
- po en predstavnik (9,1 %) je izbral vsako od naslednjih možnosti: »Izkoriščanje prednosti članstva (npr. dostop do informacij) v mreži za zasledovanje lastnih interesov«, »Konkuriranje mreži na javnih razpisih«, »Ideološke ali klientelistične povezave z odločevalci, ki zmanjšujejo zagovorniško moč mreže (npr. izogibanje konfliktom s podrejanjem in nezainteresiranost za predlaganje alternativ s strani članic)«, »Javno nasprotovanje stališčem mreže navkljub predhodnemu internemu usklajevanju«, »Podjetniški/storitveni poslovni modeli članic, ki zasledujejo finančne oz. storitvene cilje, ne pa vsebinskih«.

En predstavnik je dopisal odgovor, in sicer: »Ni enega leaderja in ni pripravljenost na kompromise, vsak lobira zase«.

6. Kako bi ocenili trajnost virov financiranja vaše mreže oz. NVO, ki vodi mrežo?

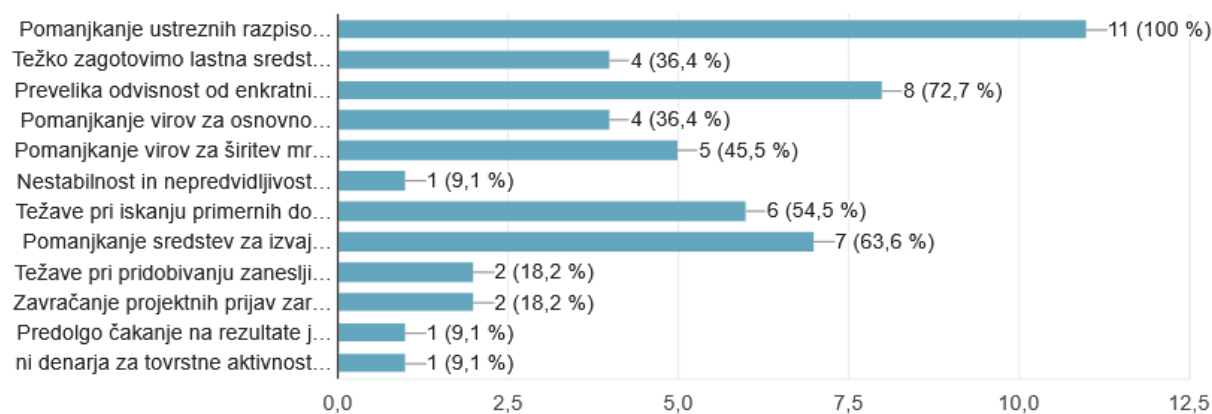

Graf 6 Ocena trajnosti virov financiranja mrež/NVO

Pri vprašanju »Kako bi ocenili trajnost virov financiranja vaše mreže oz. NVO, ki vodi mrežo?« so odgovori razporejeni tako:

- Štirje predstavniki mrež (36,4 %) so odgovorili »Dolgotrajna odsotnost virov financiranja«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Nezanesljivi in občasni viri financiranja« in »Delno stabilni, vendar se soočamo z negotovostjo«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Zelo stabilni in dolgoročni viri«.

7. S katerimi finančnimi težavami se vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, največkrat srečuje? (možnih več odgovorov)

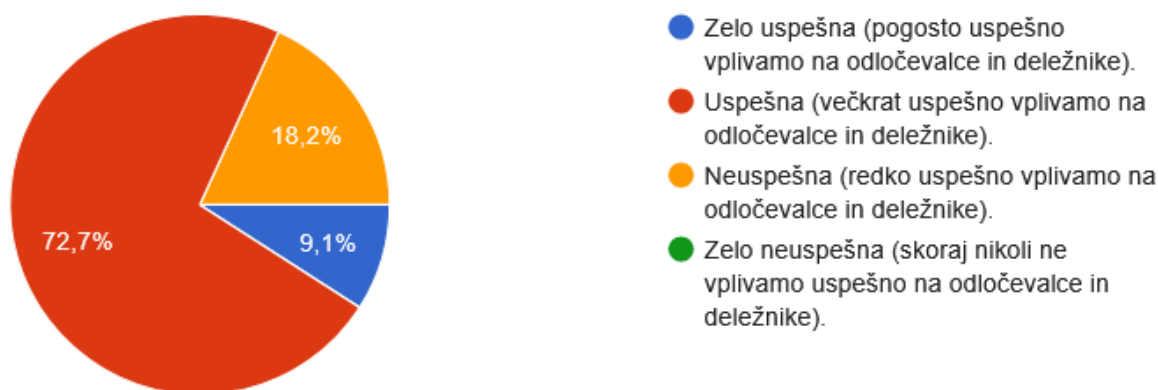
Graf 7 Finančne težave mrež/NVO

Pri vprašanju »S katerimi finančnimi težavami se vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, največkrat srečuje?« so odgovori razporejeni tako:

- 11 predstavnikov mrež (100 %) je odgovorilo »Pomanjkanje ustreznih razpisov (npr. večletni javni razpisi za vsebinske mreže ali javni razpisi za zagovorniške aktivnosti)«,
- 8 (72,7 %) jih je odgovorilo »Prevelika odvisnost od enkratnih javnih razpisov oz. istih financerjev«,
- 7 (63,6 %) jih je odgovorilo »Pomanjkanje sredstev za izvajanje večletnih programov«,
- 6 (54,5 %) jih je odgovorilo »Težave pri iskanju primernih donatorjev ali financerjev«,
- 5 (45,5 %) jih je odgovorilo »Pomanjkanje virov za širitev mreže ali izvajanje novih aktivnosti«,
- štirje (36,4 %) so odgovorili »Težko zagotovimo lastna sredstva za sofinanciranje projektov« in »Pomanjkanje virov za osnovno delovanje (npr. kritje posrednih in nepredvidenih stroškov)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Težave pri pridobivanju zanesljivih in kompetentnih partnerjev za izvajanje projektov oz. programov« in »Zavračanje projektnih prijav zaradi interesnih in političnih razlogov«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Nestabilnost in nepredvidljivost donacij oz. sponzorstev«.

Prav tako je en predstavnik dopisal odgovor, in sicer: »Ni denarja za tovrstne aktivnosti ali pa bi tekmovali skupaj z drugimi NVO za isti denar«, eden pa: »Predolgo čakanje na rezultate javnih razpisov ministrstev (tudi več mesecev).«

8. Kako uspešna je vaša mreža pri vplivanju na odločevalce in ključne deležnike?

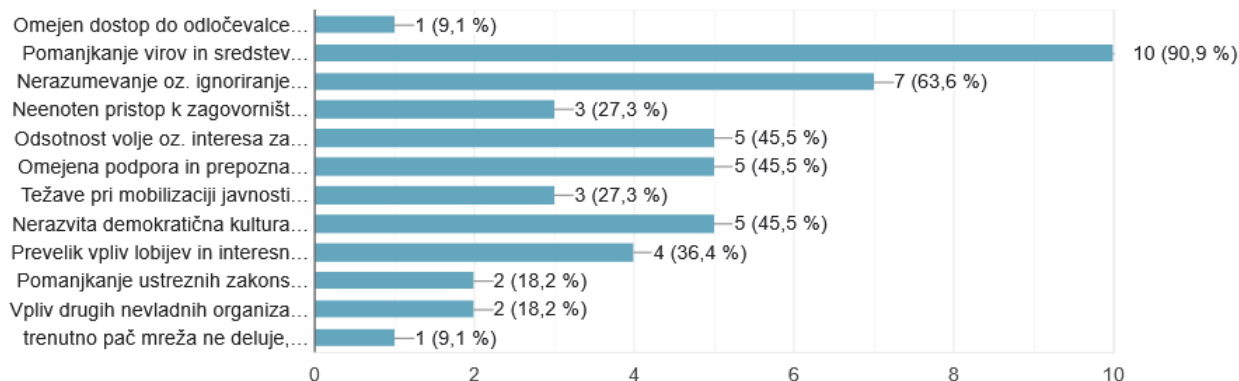
Graf 8 Ocena uspešnosti vplivanja na odločevalce in deležnike

Pri vprašanju »Kako uspešna je vaša mreža pri vplivanju na odločevalce in ključne deležnike?« so odgovori razporejeni tako:

- 8 predstavnikov mrež (72,7 %) je odgovorilo »Uspešna (večkrat uspešno vplivamo na odločevalce in deležnike)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Neuspešna (redko uspešno vplivamo na odločevalce in deležnike)«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Zelo uspešna (pogosto uspešno vplivamo na odločevalce in deležnike)«.

Nihče ni izbral odgovora »Zelo neuspešna (skoraj nikoli ne vplivamo uspešno na odločevalce in deležnike)«.

9. Kateri so glavni izzivi, s katerimi se vaša mreža sooča pri vplivanju na odločevalce in deležnike? (možnih več odgovorov)

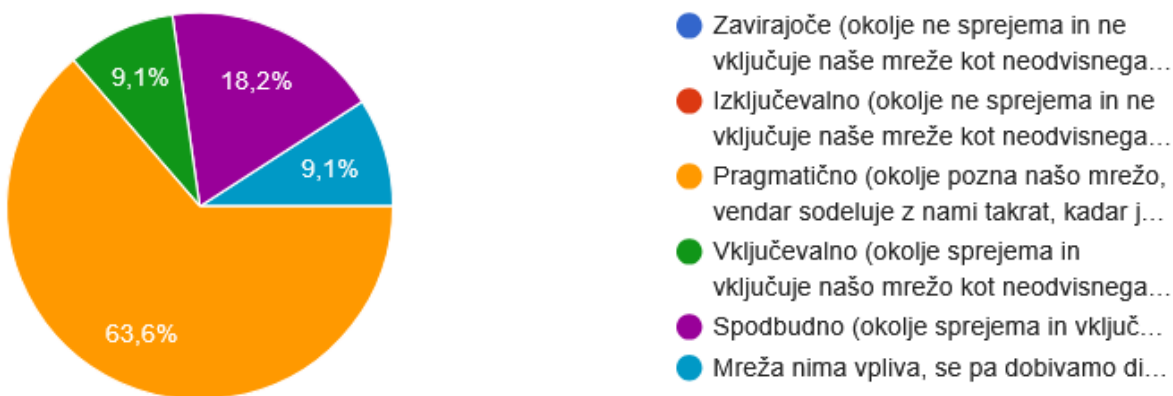
Graf 9 Izzivi pri vplivanju na odločevalce in deležnike

Pri vprašanju »Kateri so glavni izzivi, s katerimi se vaša mreža sooča pri vplivanju na odločevalce in deležnike?« so odgovori razporejeni tako:

- 10 predstavnikov mrež (90,9 %) je odgovorilo »Pomanjkanje virov in sredstev vplivanja (npr. časa, financ, znanja in kadrov)«,
- 7 (63,6 %) jih je odgovorilo »Nerazumevanje oz. ignoriranje vloge vsebinskih mrež nevladnih organizacij«,
- 5 (45,5 %) jih je odgovorilo »Odsotnost volje oz. interesa za spreminjanje zakonodaje ali politik«, »Omejena podpora in prepoznavnost v medijih« in »Nerazvita demokratična kultura in dialog na strani odločevalcev«,
- štirje (36,4 %) so odgovorili »Prevelik vpliv lobijev in interesnih skupin z nasprotnimi interesi«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Neenoten pristop k zagovorništvu med člani mreže« in »Težave pri mobilizaciji javnosti za podporo zagovorniškim ciljem«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Pomanjkanje ustreznih zakonskih podlag za sodelovanje javnosti« in »Vpliv drugih nevladnih organizacij v mreži z nasprotnimi interesi«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Omejen dostop do odločevalcev in deležnikov«.

En predstavnik je dopisal odgovor, in sicer: »Trenutno pač mreža ne deluje, prej ko je bila financirana je bilo malo boljše«.

10. Kako ocenjujete javno politično in interesno okolje, v katerem deluje vaša mreža?

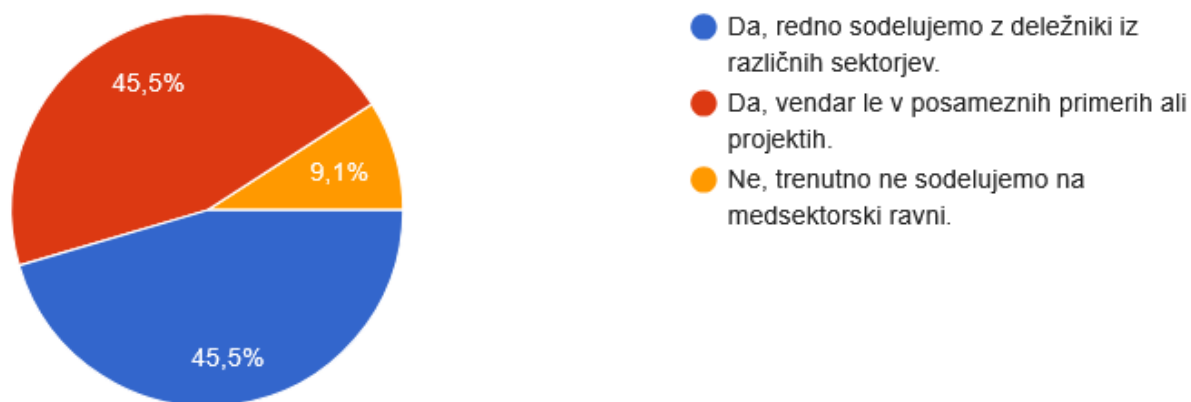
Graf 10 Ocena javno političnega in interesnega okolja mrež

Pri vprašanju »Kako ocenjujete javno politično in interesno okolje, v katerem deluje vaša mreža?« so odgovori razporejeni tako:

- 7 predstavnikov mrež (63,6 %) je odgovorilo »Pragmatično (okolje pozna našo mrežo, vendar sodeluje z nami takrat, kadar je to v interesu drugih)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Spodbudno (okolje sprejema in vključuje našo mrežo kot neodvisnega deležnika ter spodbuja njeno avtonomno delovanje in razvoj)«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Vključevalno (okolje sprejema in vključuje našo mrežo kot neodvisnega deležnika).«

En predstavnik je dopisal odgovor, in sicer: »Mreža nima vpliva, se pa dobivamo direktorji vsake toliko časa...«. Nihče ni izbral odgovorov »Izključevalno (okolje ne sprejema in ne vključuje naše mreže kot neodvisnega deležnika)« in »Zavirajoče (okolje ne sprejema in ne vključuje naše mreže kot neodvisnega deležnika ter ne spodbuja njenega avtonomnega delovanja in razvoja)«.

11. Ali se vaša mreža povezuje in sodeluje na medsektorskem področju?

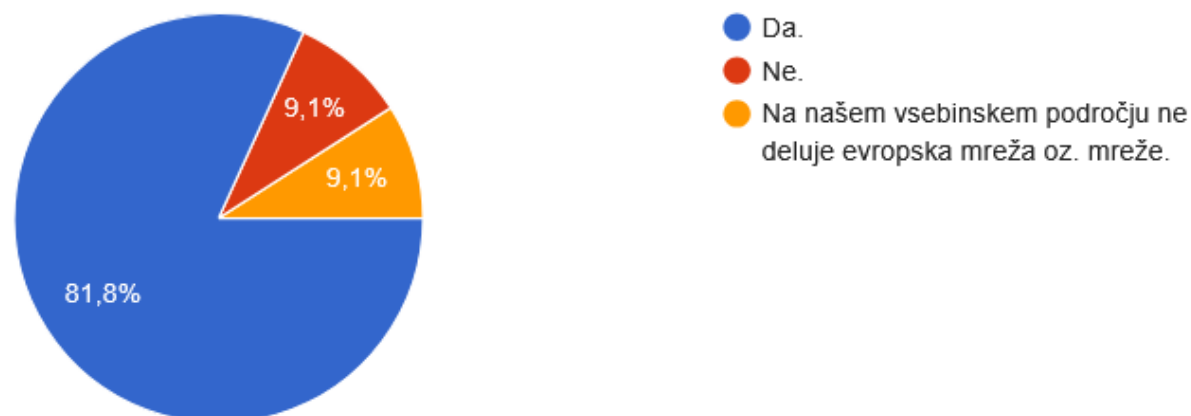

Graf 11 Povezovanje mrež na medsektorskem področju

Pri vprašanju »Ali se vaša mreža povezuje in sodeluje na medsektorskem področju?« so odgovori razporejeni tako:

- Štirje predstavniki mrež (45,5 %) so odgovorili »Da, redno sodelujemo z deležniki iz različnih sektorjev«, enako število je odgovorilo tudi »Da, vendar le v posameznih primerih ali projektih«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Ne, trenutno ne sodelujemo na medsektorski ravni«.

12. Ali vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, sodeluje tudi z evropskimi mrežami?

Graf 12 Sodelovanje mrež/NVO z evropskimi mrežami

Pri vprašanju »Ali vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, sodeluje tudi z evropskimi mrežami?« so odgovori razporejeni tako:

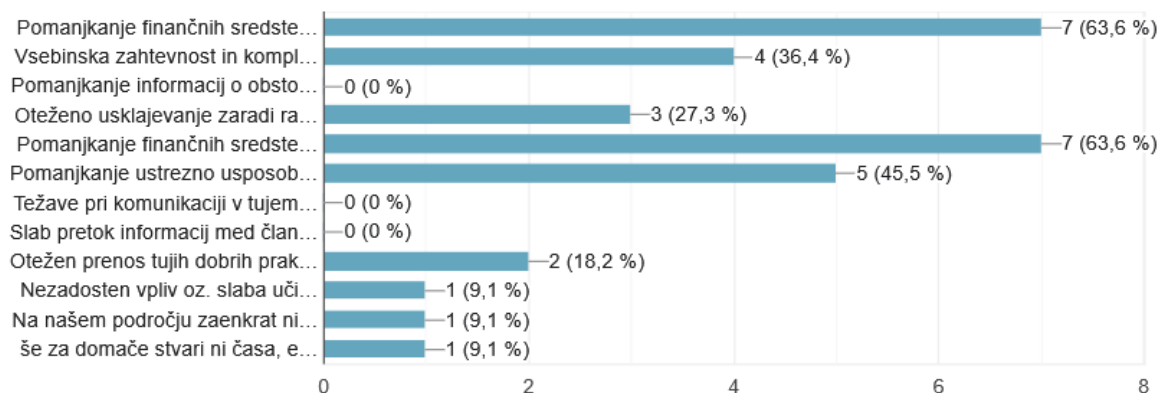
- 9 predstavnikov mrež (81,8 %) je odgovorilo »Da«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Ne«, prav tako je eden odgovoril »Na našem vsebinskem področju ne deluje evropska mreža oz. mreže«.

12a. Če ste odgovorili z »Da«, navedite evropske mreže, s katerimi sodelujete. Če ste odgovorili z »Ne«, navedite razloge za nesodelovanje.

9 predstavnikov mrež je naštel evropske mreže, s katerimi sodelujejo. Te so: The European Citizen Action Service (ECAS), European Public Health Alliance, European Network for Smoking and Tobacco Prevention, SmokeFree Partnership, Global Alliance for Tobacco Control, Union for International Cancer Control, CAN Europe, EEB, Eurochild, World Federation Against Drugs (WFAD), Movendi International, Vienna NGO Committee on Drugs (VNGOC), Civil Society Forum on Drugs in the EU (CSFD), NCD Alliance, Evropski prostovoljski center (CEV), CAE, CONCORD EUROPE, European Network for Education and Training.

En predstavnik je napisal, da ne sodelujejo v mrežah, eden pa, da na njihovem vsebinskem področju ne deluje evropska mreža.

13. S kakšnimi izzivi se vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, sooča pri sodelovanju z evropskimi mrežami? (možnih več odgovorov)

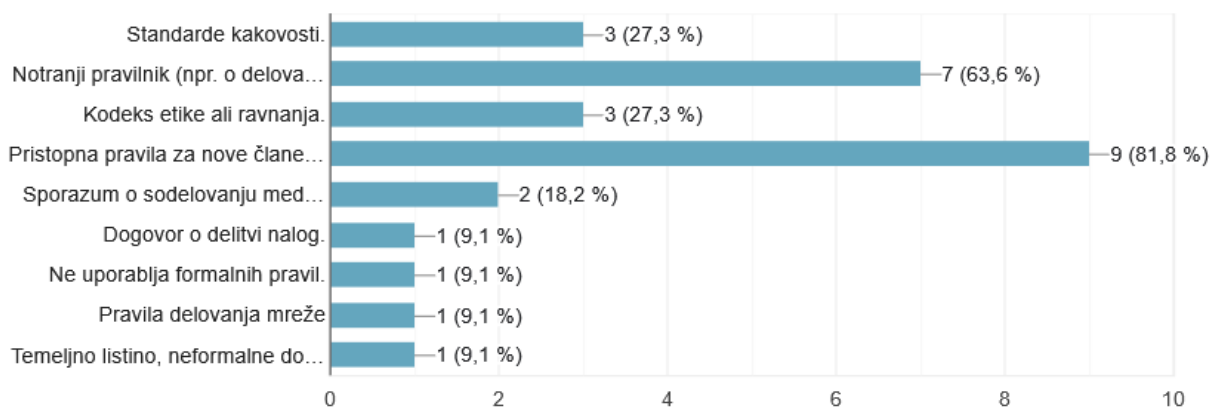
Graf 13 Izzivi pri sodelovanju z evropskimi mrežami

Pri vprašanju »S kakšnimi izzivi se vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, sooča pri sodelovanju z evropskimi mrežami?« so odgovori razporejeni tako:

- 7 predstavnikov mrež (63,6 %) je odgovorilo »Pomanjkanje finančnih sredstev za plačilo članarin v evropskih mrežah oz. pomanjkanje financiranja članarin v okviru projektov« in »Pomanjkanje finančnih sredstev za sodelovanje v evropskih mrežah (npr. v skupnih aktivnostih, na sestankih, strokovnih dogodkih v tujini)«,
- 5 (45,5 %) jih je odgovorilo »Pomanjkanje ustrezno usposobljenega kadra za sodelovanje v aktivnostih evropskih mrež oz. za mednarodno sodelovanje«,
- štirje (36,4 %) so odgovorili »Vsebinska zahtevnost in kompleksnost javnih politik in zakonodaje ter z njimi povezanih procesov na evropski ravni«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Oteženo usklajevanje zaradi različnih prioritet in interesov NVO iz različnih evropskih držav znotraj evropskih mrež«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Otežen prenos tujih dobrih praks na nacionalno raven«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Nezadosten vpliv oz. slaba učinkovitost pri vključevanju nacionalnih vidikov v delovanje evropskih mrež«.

Dva predstavnika sta dopisala odgovora, in sicer: »Na našem področju zaenkrat ni vzpostavljene mreže na evropski ravni« in »Še za domače stvari ni časa, energije...« Nihče ni izbral naslednjih odgovorov: »Pomanjkanje informacij o obstoju/delovanju evropskih mrež«, »Težave pri komunikaciji v tujem jeziku« in »Slab pretok informacij med člani evropske mreže oz. mrež«.

14. Katera formalna pravila uporablja vaša mreža za svoje delovanje? (možnih več odgovorov)

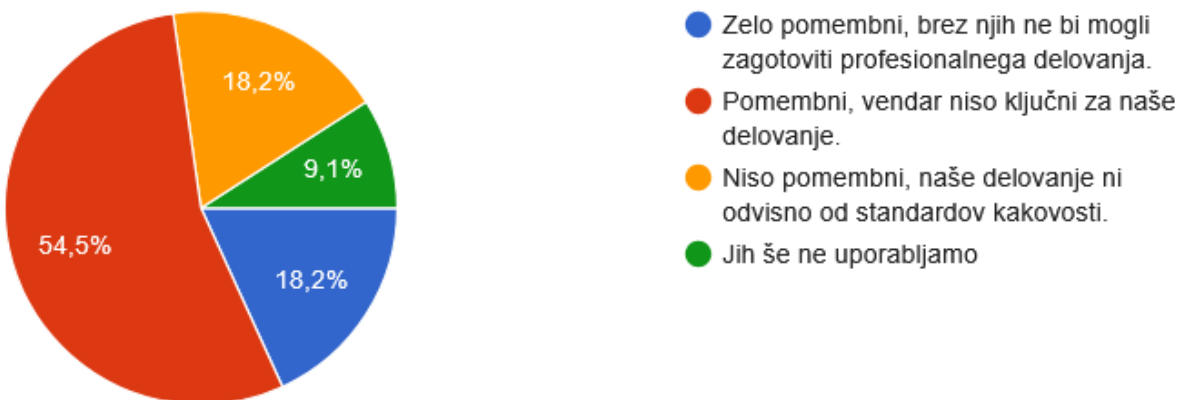
Graf 14 Uporaba formalnih pravil za delovanje mrež

Pri vprašanju »Katera formalna pravila uporablja vaša mreža za svoje delovanje?« so odgovori razporejeni tako:

- 9 predstavnikov mrež (81,8 %) je odgovorilo »Pristopna pravila za nove člane (npr. pristopni obrazec)«,
- 7 (63,6 %) jih je odgovorilo »Notranji pravilnik (npr. o delovanju organov, sprejemanju odločitev)«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Standarde kakovosti« in »Kodeks etike ali ravnanja«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Sporazum o sodelovanju med člani«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Dogovor o delitvi nalog« in »Ne uporablja formalnih pravil«.

Prav tako je en predstavnik dopisal odgovor »Pravila delovanja mreže«, eden pa je dopisal odgovor »Temeljno listino, neformalne dogovore in protokole«.

15. Kako pomembni so standardi kakovosti za uspešno delovanje vaše mreže?

Graf 15 Ocena pomembnosti standardov kakovosti za uspešno delovanje mrež

Pri vprašanju »Kako pomembni so standardi kakovosti za uspešno delovanje vaše mreže?« so odgovori razporejeni tako:

- 6 predstavnikov mrež (54,5 %) je odgovorilo »Pomembni, vendar niso ključni za naše delovanje«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Zelo pomembni, brez njih ne bi mogli zagotoviti profesionalnega delovanja« in »Niso pomembni, naše delovanje ni odvisno od standardov kakovosti«.

En predstavnik je dopisal odgovor, in sicer »Jih še ne uporabljamo«.

16. Ali je vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, pridobila certifikat kakovosti?

Graf 16 Pridobitev certifikata kakovosti

Pri vprašanju »Ali je vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, pridobila certifikat kakovosti?« so odgovori razporejeni tako:

- 9 predstavnikov mrež (81,8 %) je odgovorilo »Ne, nismo pridobili certifikata kakovosti«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Ne, vendar načrtujemo pridobitev certifikata kakovosti v prihodnosti«, prav tako je eden odgovoril »Da, pridobili smo certifikat kakovosti«.

Nihče ni izbral odgovorov »Ne, vendar smo v postopku pridobivanja certifikata kakovosti« ali »Ne vem«.

16a. Če ste odgovorili z »Da«, »Ne« ali »V postopku«, prosimo, navedite, zakaj niste pridobili certifikata kakovosti oz. kateri certifikat ste pridobili/ste v postopku pridobivanja.

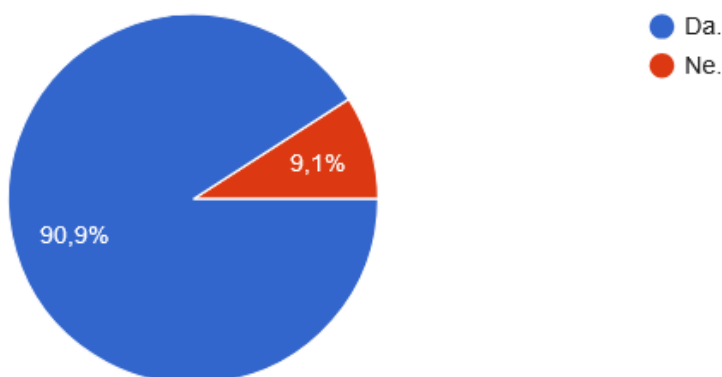
Mreže, ki še niso pridobile certifikata kakovosti, so navedle različne razloge. Najpogostejši so pomanjkanje informacij o možnostih pridobitve certifikata ter mnenje, da nimajo potrebe po certifikatu kakovosti. Nekatere mreže so izpostavile omejitve glede časa in sredstev za izpolnjevanje potrebnih postopkov ter strah pred povečano administrativno obremenitvijo. Prav tako so nekatere mreže odgovorile, da še niso razmišljale o pridobitvi certifikata.

Mreža, ki je pridobila certifikat, je navedla, da je pridobila certifikat MiQ.

16b. Če ste odgovorili z »Da«, navedite, kako je ta certifikat kakovosti pomagal pri izboljšanju delovanja vaše mreže in vaše NVO.

Mreža, ki je pridobila certifikat kakovosti, je izpostavila številne pozitivne spremembe pri svojem delovanju in delovanju NVO. Certifikat je prispeval k izboljšanju kakovosti izobraževalnih programov, povečal ugled in zaupanje, okrepil transparentnost in nadzor nad delovanjem ter dvignil splošno raven kakovosti v mreži. Prav tako je spodbudil večjo konkurenčnost, prepoznavnost, kulturo kakovosti in notranji razvoj, izboljšal je sodelovanje z javnimi institucijami in prepoznavnost mreže kot promotorja kakovosti ter povečal konkurenčnost pri prijavih na razpise.

17. Ali ima vaša mreža oz. NVO, ki vodi vašo mrežo, status delovanja v javnem interesu?

Graf 17 Status delovanja v javnem interesu

Pri vprašanju »Ali ima vaša mreža oz. NVO, ki vodi vašo mrežo, status delovanja v javnem interesu?« so odgovori razporejeni tako:

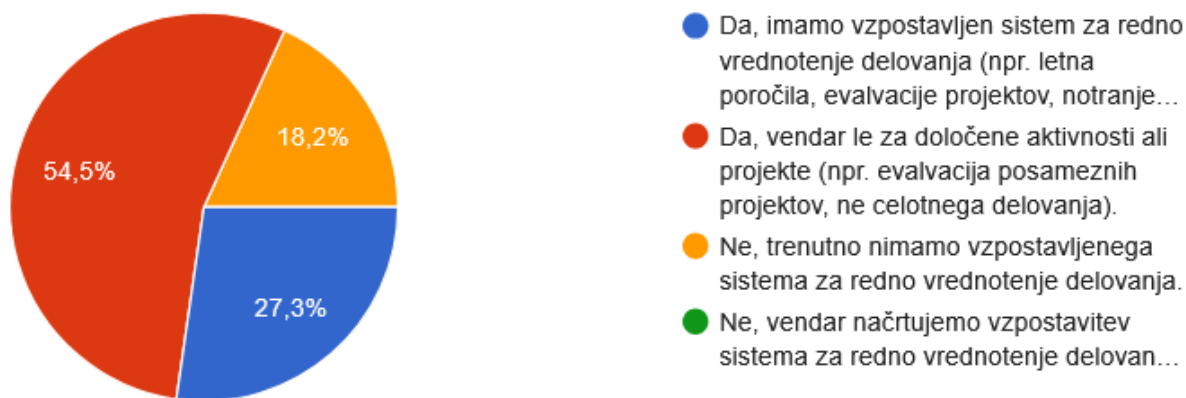
- 10 predstavnikov mrež (90,9 %) je odgovorilo »Da«,
- eden (9,1 %) je odgovoril »Ne«.

17a. Če ste odgovorili z »Da«, navedite področje javnega interesa, v katerem deluje NVO/mreža.

Predstavniki mrež so navedli naslednja področja javnega interesa:

- Razvoj informacijske družbe,
- zdravstveno varstvo,
- okolje,
- družina, socialno varstvo, izobraževanje,
- mladinsko delo in zdravje,
- socialno varstvo,
- kultura,
- sociala, mladi,
- varstvo okolja, urejanje prostora, trajnostna mobilnost,
- mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč.

18. Ali vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, uporablja sistem za redno vrednotenje svojega delovanja?

Graf 18 Uporaba sistema za redno vrednotenje delovanja mrež/NVO

Pri vprašanju »Ali vaša mreža oz. NVO, ki vodi mrežo, uporablja sistem za redno vrednotenje svojega delovanja?« so odgovori razporejeni tako:

- 6 predstavnikov mrež (54,5 %) je odgovorilo »Da, vendar le za določene aktivnosti ali projekte (npr. evalvacija posameznih projektov, ne celotnega delovanja)«,
- trije (27,3 %) so odgovorili »Da, imamo vzpostavljen sistem za redno vrednotenje delovanja (npr. letna poročila, evalvacije projektov, notranje revizije)«,
- dva (18,2 %) sta odgovorila »Ne, trenutno nimamo vzpostavljenega sistema za redno vrednotenje delovanja«.

Nihče ni izbral odgovora »Ne, vendar načrtujemo vzpostavitev sistema za redno vrednotenje delovanja v prihodnosti«.

19. Katere izzive oz. težave vaše mreže bi želeli še posebej izpostaviti?

Pri vprašanju »Katere izzive oz. težave vaše mreže bi želeli še posebej izpostaviti?« je največ predstavnikov mrež (7 predstavnikov oz. 63,6 %) izpostavilo pomanjkanje finančnih sredstev za delovanje mreže, medtem ko so trije predstavniki (27,3 %) navedli pomanjkanje strokovnega kadra.

Ostale težave, ki so jih izpostavili posamezniki predstavniki, med drugim vključujejo: premalo časa za sodelovanje z drugimi mrežami, pomanjkanje NVO na določenem področju, neenakomerna razvitost NVO po regijah, prenašanje dela s strani ministrstva na mrežo, merjenje učinkov in vpliva, ohranitev skupne identitete in smisla mreže, povezovanje NVO z javnimi inštitucijami ter prepoznavnost in vpliv NVO izobraževalnega sektorja.

Analiza rezultatov

Rezultati vprašalnika omogočajo vpogled v delovanje vsebinskih mrež in razkrivajo glavne priložnosti ter omejitve, ki oblikujejo njihov razvoj. Večina mrež svojo organiziranost ocenjuje kot dobro, pri čemer nobena ni podala ocene slabo ali zelo slabo. To kaže, da osnovni organizacijski okvir deluje stabilno, čeprav so prisotna nekatera področja, kjer bi bile potrebne manjše izboljšave.

Glavni organizacijski izzivi, ki jih mreže izpostavljajo, so predvsem pomanjkanje finančnih sredstev in profesionalnega kadra za delovanje in izvajanje aktivnosti mreže. Med pomembnejšimi težavami se pojavljajo tudi odsotnost dolgoročne vizije in strategije, pomanjkanje notranjih mehanizmov za spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti ter neustrezni prostori. Kljub temu, da organizacijska struktura deluje dovolj stabilno za izvajanje nalog, rezultati kažejo, da mreže pogosto delujejo z omejenimi viri, kar omejuje njihov razvojni potencial.

Večina mrež ocenjuje svoje vsebinske aktivnosti kot učinkovite, kar kaže, da v večji meri dosegajo svoje cilje in uresničujejo svoje poslanstvo. Nekatere mreže svoje aktivnosti ocenjujejo kot povprečne ali zelo učinkovite, medtem ko jih le ena mreža ocenjuje kot neučinkovite, kar nakazuje, da učinkovitost mrež ni enotna in je odvisna od lastnih zmogljivosti ter razpoložljivih sredstev.

Kot najpogostejše vsebinske težave mreže opredeljujejo zahtevnost naslavljanja kompleksnih vsebin, ki zahtevajo različne strokovne kompetence, in neodzivnost ali ignoranco odločevalcev. Manjše število mrež izpostavlja pomanjkanje orodij za merjenje vpliva in rezultatov vsebinskih aktivnosti, težave pri ustvarjanju novih vsebin, pomanjkanje inovativnosti pri iskanju rešitev za obstoječe izzive in težave pri vključevanju različnih družbenih skupin ali lokalnih skupnosti v dejavnosti mreže. Rezultati nakazujejo, da mreže kljub uspešnemu izvajanju svojih aktivnosti še vedno potrebujejo dodatno podporo pri razvoju strokovnih kompetenc, merjenju rezultatov in spodbujanju inovativnosti, da bi lahko dosegle večji učinek.

Velika večina mrež kot glavni težavi pri sodelovanju s članskimi organizacijami navaja neodzivnost in neaktivnost članov ter nezadostne kapacitete članov za sodelovanje v mreži. Manjše število mrež izpostavlja interesne, vrednotne in organizacijske razlike med člani in nerazvito mrežno pripadnost. Rezultati kažejo, da je za uspešno delovanje mrež ključnega pomena aktivno sodelovanje članov, saj pomanjkanje angažiranosti in kapacitet omejuje doseganje skupnih ciljev.

Večina mrež ocenjuje, da so njihovi viri financiranja dolgotrajno odsotni, medtem ko preostale mreže ocenjujejo vire kot nezanesljive in občasne ali delno stabilne. Zelo stabilne in dolgoročne vire navaja le ena mreža, kar jasno kaže na splošno negotovost glede trajnosti financiranja.

Glavna finančna težava, ki jo navajajo vse mreže, je pomanjkanje ustreznih razpisov, kot so večletni javni razpisi za vsebinske mreže ali javni razpisi za zagovorniške aktivnosti. Poleg tega predstavljajo velik izziv prevelika odvisnost od enkratnih ali istih financerjev, pomanjkanje sredstev za izvajanje večletnih programov in težave pri iskanju primernih donatorjev ali financerjev. Druge izpostavljene težave vključujejo pomanjkanje virov za širitev mreže ali izvajanje novih aktivnosti, težave pri zagotavljanju lastnih sredstev za sofinanciranje projektov, pomanjkanje virov za osnovno delovanje, težave pri pridobivanju zanesljivih partnerjev, zavračanje projektnih prijav zaradi interesnih in političnih razlogov ter nestabilnost donacij in sponzorstev. Dodatni dopisani odgovori poudarjajo še konkurenčnost med NVO za omejen nabor razpisov in predolge časovne zamike pri objavi rezultatov razpisov.

Ti podatki jasno kažejo, da finančna negotovost predstavlja eno največjih ovir za stabilno delovanje mrež, dolgoročno načrtovanje aktivnosti in profesionalizacijo sektorja. Poudarjajo potrebo po strategijah za zagotavljanje bolj stabilnega financiranja in večje samostojnosti mrež pri izvajanju njihovih vsebinskih in zagovorniških aktivnosti.

Kljub finančnim omejitvam velika večina mrež ocenjuje svoje delovanje pri vplivanju na odločevalce in deležnike kot uspešno. Glavni izziv, s katerim se srečujejo mreže na tem področju, je pomanjkanje virov in sredstev vplivanja, kot so čas, finance, znanje in kadri. Le-ta odgovor so namreč izpostavile vse mreže, razen ene. Druge pogoste težave so nerazumevanje oz. ignoriranje vloge vsebinskih mrež, odsotnost volje oz. interesa za spreminjanje zakonodaje ali politik, omejena podpora in prepoznavnost v medijih ter nerazvita demokratična kultura in dialog na strani odločevalcev. Na podlagi teh rezultatov lahko sklepamo, da uspeh mrež pri vplivanju na odločevalce in deležnike v veliki meri temelji na motivaciji in angažiranosti posameznikov, vendar njihovo dolgoročno delovanje ostaja omejeno zaradi pomanjkanja ključnih virov in pogojev, ki bi omogočili bolj stabilno in trajno vplivanje na odločevalske procese.

Večina mrež ocenjuje javno politično in interesno okolje kot pragmatično, kar pomeni, da je njihovo delo prepoznano, a je sodelovanje z odločevalci pogosto pogojeno z interesi drugih. Manjše število mrež deluje v spodbudnem okolju, ki jih sprejema kot neodvisne deležnike in podpira njihovo avtonomno delovanje in razvoj, ena mreža je navedla, da sodeluje v vključevalnem okolju, kjer so prepoznani kot neodvisni deležniki, medtem ko je ena izpostavila, da nima vpliva. Ti rezultati kažejo, da mreže pogosto delujejo v okoljih, kjer je njihova vloga prepoznana, a je možnost vplivanja omejena z zunanjo pripravljenostjo in pogoji sodelovanja.

Medsektorsko sodelovanje je pri mrežah prisotno v različnih oblikah. Nekatere mreže redno sodelujejo z deležniki iz različnih sektorjev, druge pa le v posameznih primerih ali projektno. Le ena mreža trenutno ne sodeluje na medsektorskem področju. Iz tega lahko sklepamo, da mreže aktivno iščejo možnosti za širše povezovanje in prepoznavajo pomen medsektorskih sodelovanj za doseg skupnih ciljev. To nakazuje, da so mreže odprte za nove priložnosti in pripravljene razvijati svoje povezave z drugimi sektorji, kar lahko še dodatno okrepi njihov vpliv in učinkovitost.

Večina mrež sodeluje z evropskimi mrežami, kar kaže na zavedanje o pomenu širšega mednarodnega povezovanja. Izzivi pri sodelovanju z evropskimi mrežami pa kažejo, da so omejitve pri financiranju in kadrih prisotne tudi na mednarodni ravni. Največje izzive predstavljajo pomanjkanje sredstev za plačilo članarin v evropskih mrežah ter za sodelovanje na dogodkih v tujini, na sestankih in v skupnih aktivnostih, kot tudi pomanjkanje ustrezno usposobljenega kadra za mednarodno sodelovanje. Te omejitve vplivajo na njihovo popolno vključevanje v evropske mreže. Kljub tem izzivom pa mreže prepoznavajo pomen mednarodnega sodelovanja, kar nakazuje pripravljenost za iskanje rešitev in krepitev njihovega vpliva ter sodelovanja na evropski ravni.

Večina mrež uporablja različna formalna pravila za svoje delovanje, pri čemer so najpogostejša pristopna pravila za nove člane in notranji pravilnik. Standarde kakovosti uporablja le nekaj mrež, pri čemer večina ocenjuje, da so pomembni, vendar niso ključni za njihovo delovanje. Manjše število mrež jih šteje za zelo pomembne in nujne za zagotavljanje profesionalnega delovanja, medtem ko nekatere menijo, da standardi kakovosti niso pomembni za njihovo delovanje. Raznolik pristop pri uporabi formalnih pravil in standardov kakovosti kaže, da mreže prilagajajo svoje delovanje glede na svoje prioritete in specifične okoliščine.

Večina mrež še ni pridobila certifikata kakovosti, ena mreža načrtuje njegovo pridobitev v prihodnosti, medtem ko je le ena mreža že uspešno pridobila certifikat. Večina mrež je navedla, da zaenkrat ne vidi potrebe po pridobitvi certifikata, hkrati pa so izpostavile pomanjkanje informacij o možnostih njegove pridobitve. Poleg tega se mreže soočajo s preobremenjenostjo in omejenim časom, kar otežuje postopek pridobitve certifikata. Mreža, ki je pridobila certifikat, kot prednosti med drugim navaja dvig kakovosti, večjo transparentnost delovanja in izboljšanje kakovosti programov. Različna stopnja pridobitve certifikata odraža raznolike potrebe in prioritete mrež, pri čemer omejitve, kot so pomanjkanje informacij in časa, nakazujejo, da rešitve za uvajanje standardov kakovosti zahtevajo prilagodljiv in podporen pristop.

Vse mreže, razen ene, delujejo pod okriljem NVO, ki ima status delovanja v javnem interesu, pri čemer pokrivajo različna področja, kot so razvoj informacijske družbe, zdravje in zdravstveno varstvo, okolje, družina, socialno varstvo, izobraževanje, mladinsko delo, kultura, urejanje prostora, trajnostna mobilnost, mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč, kar kaže na njihov širok družbeni pomen in prispevek k skupnosti.

Večina mrež izvaja redno vrednotenje svojega delovanja za določene aktivnosti ali projekte. Nekatere mreže imajo vzpostavljen celovit sistem za redno vrednotenje, medtem ko manjši delež mrež takšnega sistema trenutno nima. To kaže, da je področje sistematičnega spremljanja in ocenjevanja delovanja še vedno različno razvito med mrežami, pri čemer večina deluje predvsem na projektni ravni.

Večina mrež izpostavlja pomanjkanje finančnih sredstev kot glavni izziv, kar potrjuje, da je le-to ključna ovira za delovanje in razvoj mrež. Poleg financ se mreže srečujejo tudi s pomanjkanjem strokovnega kadra, kar omejuje njihovo sposobnost izvajanja aktivnosti in podpore članicam. Dodatne težave, kot so omejen čas za sodelovanje z drugimi mrežami, neenakomerna razvitost NVO po regijah, prenašanje nalog s strani ministrstev na mreže ter vprašanja merjenja učinkov in ohranjanja skupne identitete, kažejo na širši kontekst omejitev, ki vplivajo na učinkovito delovanje mrež. Posledično je jasno, da je za učinkovito delovanje mrež, kljub visoki motivaciji in angažiranosti, odločilnega pomena zagotavljanje zadostnih in trajnih finančnih virov.

Analiza rezultatov vprašalnika kaže, da vsebinske mreže NVO uspešno delujejo znotraj svojih organizacijskih okvirjev, vendar pomanjkanje stabilnih finančnih virov močno omejuje njihov dolgoročni razvoj, izvajanje aktivnosti in vplivanje na odločevalce ter vpliva na vse vidike njihovega dela. Posledično mreže pogosto delujejo projektno in so omejene pri dolgoročnem načrtovanju, inovacijah ter profesionalizaciji. Kljub visoki motivaciji in angažiranosti članov je zagotavljanje predvidljivih in trajnih finančnih virov ključnega pomena za povečanje njihovega učinka, stabilnosti in vpliva v širšem družbenem in političnem okolju.

»Aktivnosti sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024«

Analizo je pripravila Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (mreža NVO varujejo naše zdravje).